

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа (“Службен весник на Република Македонија“ број 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11), член 21 став 1 и 2 и член 22 став 1 од Законот за средно образование (“Службен весник на Република Македонија“ број 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07, 49/07, 81/08, 92/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14 и 10/15), министерот за образование и наука донесе наставна програма по **банкарско работење за IV година - изборна, економско-правна и трговска струка** – образовен профил *банкарски техничар* за учениците во средното стручно образование.

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА**

НАСТАВНА ПРОГРАМА

БАНКАРСКО РАБОТЕЊЕ

ИЗБОРНА

IV година

ЕКОНОМСКО-ПРАВНА И ТРГОВСКА СТРУКА

банкарски техничар

Скопје, 2015 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИСКИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: БАНКАРСКО РАБОТЕЊЕ

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: БАНКАРСКИ ТЕХНИЧАР

1.2.2. Струка: ЕКОНОМСКО-ПРАВНА И ТРГОВСКА СТРУКА

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Стручно образование: Предмети карактеристични за образовниот профил

1.4. Година (фаза) на изучување на наставниот предмет

1.4.1. четврта година

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 66 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

Изборен

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ:

По совладувањето на наставната програма по предметот *банкарско работење - изборен*, ученикот стекнува знаења и се оспособува:

- да ја разбира улогата и значењето на финансиските пазари во Република Македонија;
- да ја сфаќа потребата од регулирање на банкарското работење;
- да ја опишува регулацијата на банките;
- да ја сфаќа суштината на Базелските стандарди;
- да ги опишува релативните показатели и стандарди;
- да го сфаќа значењето на кредитната анализа;
- да ја објаснува кредитната анализа;
- да ја спроведува постапката за одобрување кредити во македонските банки;
- да ја почитува законската регулатива од областа на банкарското работење;
- да развива чувство и навики за тимска работа;
- да развива чувство и навики за стручно, професионално и одговорно извршување на работите и работните задачи во врска со банкарското работење.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За успешно следење и совладување на програмските содржини од наставниот предмет *банкарско работење* - *изборен*, односно за постигнување на поставените цели, потребни се претходни знаења од наставните предмети: *банкарско работење за II и III година, сметководство за II и III година, основи на бизнисот I и II година, конституционо уредување I година, информатика за I и II година, практична настава.*

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Тематски целини	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу темат. целини и меѓу предметите
1	2	3	4	5
1. Финансиските пазари во Република Македонија	18	<i>Ученикот:</i> <ul style="list-style-type: none">- Да ја разбира улогата и значењето на финансиските пазари и институции во РМ;- да ја разбира институционалната и организациска структура на финансиските пазари и институции во Република Македонија;- да го разбира функционирањето на Македонската берза на хартии од вредност (пазарни сегменти и тргување на берзата);- да ја сфаќа улогата на Централниот депозитар на хартии од вредност;	Дискутирање за финансиските пазари и институции во Република Македонија. Презентирање примери од практиката за видовите финансиски пазари и нивно споредување. Организирање вежби за согледување на разликите и сличностите помеѓу видовите финансиски пазари во Република	1. <i>Банкарско работење</i> 2. <i>Практична настава</i>

		<ul style="list-style-type: none"> - да ги идентификува функциите на Комисијата за хартии од вредност; - да ја сфаќа улогата и функцијата на брокерските куќи; - да ги опишува институционалните инвеститори (осигурителни компании, пензиски фондови и инвестициски фондови); - да го објаснува функционирањето на пазарот на пари и краткорочни хартии од вредност во РМ; - да ја сфаќа организациската и институционалната поставеност на Народната банка и банките во РМ. 	<p>Македонија. Објаснување за начинот на функционирање на финансиските пазари во РМ. Интернет-истражување за финансиски пазари, институции и хартии од вредност во РМ. Посета на Македонска берза. Посета на осигурителни компании.</p>	
2. Регулирање на банкарското работење и Базелски стандарди	16	<ul style="list-style-type: none"> - Да ја сфаќа потребата од регулирање на банкарското работење; - да ги идентификува причините за регулирање на банкарското работење; - да ги објаснува облиците на регулација на банкарското работење; - да ја опишува регулацијата на банките во Република Македонија; - да објаснува за супервизија на банките; - да ја сфаќа суштината на Базелските стандарди; - да ја следи законската регулатива за регулирање на банкарското работење. 	<p>Дискутирање за регулирањето на банкарското работење. Објаснување на регулацијата на банките во РМ. Дискутирање за супервизија на банките. Објаснување на Базелските стандарди. Интернет-истражување за Базелски стандарди. Интернет-истражување за законската регулатива за регулирање на банкарското работење.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Банкарско работење</i> 2. <i>Практична настава</i>

3. Финансиски показатели и кредитна анализа	22	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги разликува релативните показатели и стандарди; - да ја опишува систематизацијата на релативните показатели; - да ја познава пресметката на релативните показатели (показател на ликвидност, показател за користење на средствата, показател на задолженоста и на способноста за задолжување); - да го сфаќа значењето на кредитната анализа при кредитирањето на друштвата; - да ја опишува кредитната анализа според методот 5Ц; - да ги идентификува изворите на информации за потребите на кредитната анализа; - да го сфаќа значењето на кредитната анализа при кредитирањето на населението; - да ја опишува анализата 5Ц кај кредитите на населението; - да објаснува оценка на кредитното барање според кредитно бодување; - да ја разбира ценовната политика при кредитирањето на населението; - да ја разбира регулацијата на кредитирањето на населението; - да ја разбира заштитата на потрошувачите во Р.Македонија; 	<p>Поттикнување дискусија за значењето, систематизацијата и пресметката на релативните показатели - ликвидност, користење на средствата, задолженост и на способноста за задолжување.</p> <p>Објаснување на кредитната анализа при кредитирањето на друштвата.</p> <p>Објаснување на кредитната анализа при кредитирањето на населението.</p> <p>Дискутирање за регулацијата на кредитирањето на населението.</p> <p>Дискутирање за заштитата на потрошувачите во РМ.</p> <p>Интернет-истражување за законските регулативи од банкарското работење.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Сметководство</i> 2. <i>Практична настава</i>
--	-----------	--	---	--

		- да ги следи законските регулативи од банкарското работење.		
4. Постапки за одобрување кредити во македонски банки – практична апликација	10	- Да ја спроведува постапката за одобрување кредити во македонските банки (прием на кредитното барање, обработка на кредитното барање-кредитна анализа, одлучување за кредитното барање, склучување договор, извршување на кредитот и документација, следење на кредитите и справување со проблематичните кредити).	Интернет-истражување за документацијата потребна за спроведување на постапката за одобрување на кредитите. Посета на деловна банка. Симулирање на постапка за добивање, користење и враќање на кредитите.	3. <i>Банкарско работење</i> 4. <i>Практична настава</i>

4.2. Наставни методи и активности на учење

За реализација на наставата по наставниот предмет *банкарско работење - изборен*, согласно со поставените цели на наставниот предмет, како основни *наставни методи* ќе се користат: водење насочена дискусија, демонстрација, играње улоги на решавање проблеми и симулација на реални ситуации, учење преку сопствено откривање, независни задачи, тимска настава, интернет истражување и сл.

Активности на ученикот: дискутира, применува правила и законитости, набљудува, слуша, прибележува, повторува, објаснува, чита, открива во група и независно, размислува критички, дава свој суд, работи домашни задачи, истражува на Интернет, изработува шематски прикази, изработува проект и презентација, презентира.

Активности на наставникот: организира, планира, подготвува настава, дава инструкции за работа, поттикнува на дискусии, објаснува, поставува прашања, оценува и поттикнува на самооценување од страна на учениците.

4.3. Организација и реализација на наставата

Процесот на учење во наставата по наставниот предмет *банкарско работење - изборен* се изведува преку стручно-теоретска и практична настава во училница, организирани посети на банки и на финансиски институции, организирани информативни средби, разговори и дискусии со претставници – стручни лица од практиката, во училиштето или во институции и организации, со цел стекнување когнитивни и афективни компетенции и интегрирање на знаењата и ставовите со практичните умеања на учениците.

Образовните активности по предметот *банкарско работење - изборен* се организирани во две полугодија, четири тримесечја и неделен распоред на часовите.

4.4. Наставни средства и помагала

За поуспешна реализација на целите на наставниот предмет *банкарско работење - изборен*, потребно е да се користи: компјутерска опрема, ЛЦД проектор, публикации, шеми и сл.

Литература која е потребна за реализација на наставата, како за наставниците така и за учениците, е учебник за овој наставен предмет, наставни помошни материјали, стручни списанија, публикации, Интернет и сл.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГНУВАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценувањето на постигнувањата на учениците се врши преку континуирано следење во текот на учебната година, усно и писмено - преку тестови на знаења, преку писмените извештаи за реализирани активности на учениците, проектни задачи, креативноста, постигнувањата и резултатите од тимската работа, покажан интерес и активно учество на учениците на часовите.

Во текот на учебната година, учениците се оценуваат со најмалку две оценки за секое полугодие, а се утврдуваат полугодишни и годишни оценки.

Доколку ученикот не ја совлада наставната програма по предметот, се постапува според законската регулатива.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Покрај условите кои се пропишани со Законот за средно образование, наставникот треба да ги поседува следниве персонални, професионални и педагошки карактеристики: да е психофизички здрав; да го применува литературниот јазик и писмото на кој се реализира наставата; да поседува стручно знаење и способност; способност за професионално и педагошко самообразување; да го мотивира и да влијае позитивно на ученикот со својот начин на изразување, углед, појава, подготвеност за дополнителна работа, образование, систем на вредности и идеали; да соработува со другите наставници, стручни работници, социјални партнери, стручни институции; да поседува способност за изведување настава и комуникација со учениците; да поседува способност за примена на современа образовна технологија; да поседува способност за планирање, организирање, воведување новини во наставниот процес; да е комуникативен и креативен.

6.2. Стандард за наставен кадар

- Завршени студии по економија VII/1 степени на акредитираните универзитети во РМ или во странство со домашна акредитација;
- Завршени студии од областа на економијата по Европски кредит трансфер систем на акредитираните универзитети во РМ или во странство со домашна акредитација.

Исто така, потребно е да имаат здобиена соодветна педагошко-психолошка и методска подготовка во акредитирани установи.

6.3. Стандард на простор за наставниот предмет

За реализација на наставната програма по *банкарско работење - изборна* ќе се користи училница и кабинет, опремени со компјутери и други наставни средства, помагала и опрема согласно со Нормативот.

7. ДАТУМ И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: мај, 2015 година

7.2. Состав на работната група за изработка:

1. Елизабета Јовановска-Радановиќ, советник во економско-правна и трговска струка, ЦСОО – Скопје, координатор;
2. Проф. д-р Ѓорѓи Гоцков, УКИМ – Скопје, Економски факултет – Скопје;
3. Цветанка Димоска, наставник, СОЕПТУ „Кузман Јосифоски – Питу“ – Прилеп;
4. Д-р Маја Стевкова-Штериева, главен финансов директор, Комерцијална банка – Скопје

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

8.1. Датум на започнување: 1.09.2015 година

Одобрил:
Директор
Ajshe Selmani

9. ПОТПИС И ДАТУМ НА ДОНЕСУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по **банкарско работење - изборна** за IV година во *економско-правна и трговска струка*, образовен профил *банкарски техничар*, изготвена од Центарот за стручно образование и обука, на предлог на Бирото за развој на образованието ја донесе

Министер,

на ден, 23.07.2015 година, бр.12-12924/1
Скопје

Mr. Abdilaqim Ademi